

אגדה והלכה במלך בשר ודם למשה שמיר

הלל וייס
אוניברסיטת בר-אילן

הרומן ההיסטורי או האנטי היסטורי "מלך בשר ודם" מצריך עיון חוזר בתום חמישים שנה לפרסומו ב-1954. המבט 'האנטי היסטורי' שהתפתח בתורות תרבות מערביות, לצד הנחות יסוד שהיו מקובלות בזרמים הפוליטיים ובביקורת שלהם לאחר קום המדינה כמו הביקורת משמאל של שלמה צמח וגדעון קצנלסון על מלחמת המעמדות המשתקפת ברומן לצד התיאוריה המקובלת של גיאורג לוקאץ ברומאן ההיסטורי לצד ביקורתו של דן מירון וממולם ביקורתם של יוסף קלויזנר וישראל אלדד מימין הנשענת על 'ההיסטוריה' ומגנה את ההתקפה על בית חשמונאי לצד ביקורת המרכז המיוצגות על ידי קורצווייל ודב סדן אליעזר שבייד וגרשון שקד.

כל אלו מצריכים מבט חוזר לאור האסכולות בנות זמננו כמו הפוסט סטרוקטוראליזם והפוסט קולוניאליזם. לצורך זאת נתבונן בהערכת הרומן ודמויותיו בדרך שפתחה בה לראשונה רות שינפלד בספרה 'ממלך בשר ודם עד מלך המשיח' 1986 והוא חקר המקורות של הרומן ותיפקדום. הן המקורות החזליים, מקורותיו של יוסף בן מתתיהו ב"קדמוניות" ושל היסטוריונים בני תקופתו של שמיר כמו גדליה אלון שעסק בבית השני.

הדיון במקורות יתמקד במקורות שיש להם צד משפטי וצד אגדי כרוך בתיאוריות של ספרות ומשפט כמתח שבין הלכה ואגדה שהתפתחו מאוד בשנות התשעים כמו בספרה של מרתה נוסבאום 'צדק פואטי' 1995 (אנגלית) תורגם לעברית. העיון הזה הוא גם מחווה לסופר משה שמיר שהלך השנה לעולמו.